

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 409/2017-22

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 24. januára 2018 v senáte zloženom z predsedu Petra Brňáka a zo sudcov Milana Lalíka a Marianny Mochnáčovej prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátkou Mgr. Silviou Podúšlovou, Hviezdoslavova 6, Žilina, vo veci namietaného porušenia jej základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Er 1544/2013 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDAKOVANÉ] na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Er 1544/2013 porušené boli.

2. Okresnému súdu Žilina prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Er 1544/2013 ďalej konal bez zbytočných prietáhov.

3. Sťažovateľke [REDAKOVANÉ] p r i z n á v a finančné zadost'učinenie v sume 1 000 € (slovom tisíc eur), ktoré j e Okresný súd Žilina p o v i n n ý zaplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Sťažovateľke [REDAKOVANÉ] p r i z n á v a náhradu trov konania v sume 312,34 € (slovom tristodvanásť eur a tridsaťštyri centov), ktoré j e Okresný súd Žilina p o v i n n ý zaplatiť jej na účet právnej zástupkyne Mgr. Silvie Podúšelovej do dvoch mesiacov od doručenia tohto nálezu.

5. V prevyšujúcej časti sťažnosti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) uznesením č. k. I. ÚS 409/2017-11 z 31. augusta 2017 prijal na ďalšie konanie sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“) vo veci namietaného porušenia jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Er 1544/2013 (ďalej len „napadnuté konanie“).

2. Z obsahu sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka namieta nečinnosť okresného súdu v exekučnom konaní, v ktorom je v procesnom postavení oprávnenej, a to v súvislosti s nečinnosťou pri rozhodovaní o procesnom návrhu súdneho exekútora na udelenie súhlasu so znížením najnižšieho podania pri dražbe nehnuteľnosti. Predmetnú žiadosť doručil súdny exekútor okresnému súdu 14. septembra 2015 a do podania ústavnej sťažnosti, t. j. do 18. apríla 2017, nebolo o žiadosti rozhodnuté.

3. Vzhľadom na nečinnosť okresného súdu podala sťažovateľka 28. septembra 2016 sťažnosť na prietahy v konaní, ktorú adresovala predsedovi okresného súdu. Prípisom sp. zn. 1 Spr S/492/2016 z 31. októbra 2016 predseda okresného súdu vyhodnotil podanú sťažnosť na prietahy ako dôvodnú.

4. Sťažovateľka v petite sťažnosti navrhuje, aby ústavný súd vydal nález, ktorým by vyslovil, že okresný súd v napadnutom konaní porušil jej základné právo podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, prikázal okresnému súdu konať bez zbytočných prietahov, priznal sťažovateľke primerané zadostučinenie vo výške 15 000 € a náhradu trov právneho zastúpenia.

5. Požadované finančné zadostučinenie sťažovateľka odôvodnila tým, že nevydanie rozhodnutia súdu môže nenávratne zmariť uspokojenie jej pohľadávky, čím súd v podstate podporuje nemorálne konanie povinných na jej úkor. V tejto súvislosti ďalej poukazuje na to, že je slobodnou matkou dvoch maloletých detí a v dôsledku chýbajúcich finančných prostriedkov z nevyožnenej pohľadávky voči povinným nie je schopná si zabezpečiť vlastné bývanie a je odkázaná na pomoc svojej matky.

6. Na základe výzvy ústavného súdu sa k ústavnej sťažnosti vyjadril podpredseda okresného súdu prípisom sp. zn. 1 Spr S/519/2017 z 10. októbra 2017, ktorý uviedol, že prietahy boli spôsobené sčasti realizáciou procesných práv povinných a sčasti objektívnymi skutočnosťami, za ktoré považuje zvýšený nápad súdu a povinnosť vybavovať aj inú agendu. Zároveň zdôraznil, že napokon okresný súd uznesením č. k. 2 Er/1544/2013-45 z 25. mája 2017 žiadosti súdneho exekútora o udelenie súhlasu na zníženie najnižšieho podania pri dražbe nevyhovet, pričom stručne ilustroval dôvody, ktoré okresný súd viedli k takémuto rozhodnutiu.

7. V súlade so súhlasom účastníkov konania ústavný súd podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci vo vzťahu k namietaným

prieťahom. Následne ústavný súd pristúpil k prieskumu konania z hľadiska tvrdených porušení ústavne zaručených práv sťažovateľky.

8. Vo vzťahu k namietanému základnému právu podľa ústavy a právu podľa dohovoru ústavný súd konštatuje, že pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy si osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote. Z uvedeného dôvodu nemožno v obsahu týchto práv vidieť zásadnú odlišnosť (napr. rozhodnutia sp. zn. I. ÚS 28/01, I. ÚS 257/08). Ako z judikatúry ústavného súdu vyplýva, primeranosť dĺžky civilného konania nemožno vyjadriť numericky v zmysle určenia lehoty jej trvania, ktorú je vždy potrebné považovať za primeranú a ktorej prekročenie by bez ďalšieho značilo neprimeranosť doby občianskeho konania s následkami v podobe porušenia označených základných práv. Primeranosť dĺžky civilného konania je potrebné skúmať a preverovať v každom prípade jednotlivo vo svetle konkrétnych okolností prerokovávanej veci. V tejto súvislosti už bol v judikatúre ústavného súdu i v judikatúre Európskeho súdu pre ľudské práva pomenovaný celý rad kritérií, podľa ktorých možno posudzovať primeranosť dĺžky konania s prihliadnutím na konkrétne okolnosti prípadu. Ide o charakter prerokovávanej veci, teda hlavne o jej skutkovú a právnu zložitnosť, závažnosť, rozsiahlosť či obťažnosť dokazovania, ďalej o spôsob správania účastníkov a súdu v priebehu konania, či posúdenie prípadných osobitných okolností, ktoré môžu spôsobiť prieťahy v konaní, a tiež o to, čo bolo pri prerokovávaní veci pre sťažovateľku v hre, resp. aký malo konanie pre neho význam (porovnaj napr. rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva *Philis proti Grécku*, 1997, *Pélissier a Sassi proti Francúzsku*, 1999, I. ÚS 257/08, I. ÚS 413/08, I. ÚS 317/2010 alebo I. ÚS 322/2010).

9. Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, ústavný súd konštatuje, že predmetná vec sa po skutkovej stránke nejaví zložitejšou, ide o typ konania, ktorý exekučný súd bežne vybavuje. Ústavný súd v okolnostiach daného prípadu dáva za pravdu sťažovateľke a takmer dvojročnú nečinnosť súdu vo vzťahu k jednoduchému rozhodnutiu považuje za zbytočný prieťah, ktorý má za následok zásah do jej základných práv a slobôd. Zároveň ústavný súd dodáva, že nie je rozhodujúce, ako napokon okresný súd o návrhu súdneho

exekútora rozhodol, a dlhodobá a neodôvodnená nečinnosť vyvolala oprávnenie u sťažovateľky nedôveru a pocit právnej neistoty, ktorý trval aj v čase podávania sťažnosti na ústavnom súde.

10. Správanie a postup sťažovateľky hodnotí ústavný súd ako aktívny a súčinný, svoje základné právo na konanie bez prietáhov uplatnila aj sťažnosťou adresovanou predsedovi súdu, ktorá však v jej veci neviedla k celkovej náprave.

11. Ústavný súd rovnako s ohľadom na už uvedené kritériá posudzoval existenciu prípadných osobitných okolností, ktoré mohli spôsobiť prietahy v konaní, a uzavrel, že ani k týmto v konaní nedošlo. Napokon ústavný súd skúmal, aký význam má pre sťažovateľku predmetné konanie. Ústavný súd vzal do úvahy aj osobné pomery sťažovateľky a konštatuje, že exekučné konanie, ktoré je dovŕšením celkového sporu, v ktorom jej bolo už právoplatne priznané právo na zaplatenie exekvovanej sumy, má pre sťažovateľku nepochybne zásadný význam, preto právom žiadala o urýchlené skončenie veci a nastolenie právnej istoty.

12. Pri zvážení všetkých už uvedených kritérií ústavný súd dospel k záveru, že nečinnosťou okresného súdu došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

13. Ústavný súd ďalej konštatuje, že hoci o predmetnom návrhu súdneho exekútora o udelenie súhlasu na zníženie najnižšieho podania pri dražbe nehnuteľnosti už bolo rozhodnuté, exekučné konanie začaté návrhom na vykonanie exekúcie a žiadosťou o udelenie poverenia 5. augusta 2013 naďalej trvá, a preto aj výrok ústavného súdu, ktorým prikazuje okresnému súdu konať bez zbytočných prietáhov, je namieste (bod 2 výroku nálezu).

14. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy môže ústavný súd zároveň na žiadosť osoby, ktorej práva boli porušené, rozhodnúť o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia. Keďže ústavný súd rozhodol o tom, že bolo porušené základné právo sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, zaoberal sa aj jej žiadosťou o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia, ktoré je podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde náhradou nemajetkovej ujmy vyjadrenej v peniazoch.

15. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva. Podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade prichádza do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia. Pri určení finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu. Vzhľadom na povahu veci a celkovú dĺžku konania ústavný súd považuje v danom prípade sumu 1 000 € za zodpovedajúcu primeranému finančnému zadosťučineniu sťažovateľky za ujmu, ktorú zatiaľ utrpela. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľke do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu (bod 3 výroku nálezu).

16. Napokon ústavný súd rozhodol o náhrade trov konania úspešnej sťažovateľky. S poukazom na § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde a § 11 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov ústavný súd preto priznal sťažovateľke náhradu trov právneho zastúpenia v sume 312,34 € (2 úkony právnej pomoci v roku 2017 – prevzatie a príprava zastúpenia podľa plnej moci a spísanie ústavnej sťažnosti po 147,33 € + 8,84 € paušálna náhrada hotových výdavkov). Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je krajský súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu (bod 4 výroku nálezu).

17. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. januára 2018